

UMETNOST EGEJSKIH KULTUR

Malta, Kikladi, Kreta, Mikene

KIKLADSKA kultura : stoječe figurice s prekrizanimi rokami, značilnosti ženskega telesa so komaj nakazane, gre za idole rodovitnosti.

KRETSKA kultura - odkril Sir Arthur Evans, palače Minosa. Prefinjenemu in kultiviranemu načinu življenja so ustrezali stebriščni hodniki in bogato poslikane notranjščine. Značilen stavbni element so stebri, ki nimajo izrazite baze, proti vrhu pas se širijo in končajo v kapitelih. Drobnih poslikanih keramičnih kipci boginje s kult rodovitnost.

MIKENSKA kultura : mesta na hrbatih hribov – kiklopski zidavi (mitološki orjaki), osrednji prostor v palači – megaron (pravokoten prostor z ognjiščem na sredini), npr. Levja vrata v Mikenah.

GRŠKA UMETNOST:

4 obdobja – geometrična sloga (1000 – 700 pr.n.š), arhajska (700 – 480 pr.n.š), klasične (480 – 323 pr.n.š) in helenistične umetnosti (323 – 34 pr.n.š).

GEOMETRIČEN slog : čas po dorski migraciji. Priseljenci vključijo v protogeometrični in geometrični slog. Najbolj razviden v slikarstvu, v poslikavah keramičnih posod : ornamenti, trakovi, meandri, trikotniki, zvezde, krogi. Vanje so vnesli podobe ljudi, živali. Vse je strogo, abstraktno, brez detajla. Izoblikuje se vsebina poslikavne posodju. Sprva prizori iz mitologije in zgodovine, kasneje življ. Obrtnikov, vojščakov, žena, otrok, mikenski megaron – razvije svetiščna celica (cella), pred katero so posatvlili predveje s stebri. Npr. Amfora v geometrijskem slogu : Pogreb.

OBDOBJE ARHAJSKE umetnosti: čas prebujenja, mesta aristokracija, ki vpliva na kiparstvo in slikarstvo. O umetnosti so razpravljali, jo ocenjevali, pisali o njej. Umetniško delo ni bilo več stvaritev, ki je nsatala z natančno določenim namenom, ampak tudi zaradi osebne odločitve.

ARKITEKTURA: v tem času so pričeli leseno gradnjo nadomeščati s kamnito, izoblikovala se je shema grškega templja, ki ima celico, okoli katere so na štirih straneh stebri. Gre za tektonsko usklajevanje navpičnih in vodoravnih stavbenih prvin. Notranji prostor je majhen, elementi so med seboj v razmerju, arhitektura je skladna. Izoblikuje se DORSKI TEMPELJ (Peloponez – Argos, Korint), razširi se v Atene in Veliko Grčijo (Magna Graecia), templji se ohranijo na Siciliji. Grško svetišče je dobilo stebarno preddverje enojno, pozneje dvojno. Stavba : propileje – vhodna vrata, zakladnice, žitnice, gledališča (odeon) za stadione in palestre, stebrne dvorane (stoa) Življenje grkov : akropola, agora.

Dorski, jonski, korintski steber. (1-3 bom opislaa) 1. nima baze, žlebljeno deblo stoji na talni plošči. Na vrhu stebra je prstan, nad njih blazina in kvadratna plošča. 2. baza več prstanov, vitkejša deblo, žlebiči se ne stiskajo pod ostrim kotom, voluti. 3. 4. stol. pr.n.š. - baza na deblu, kapitel košarico iz akantovih listov.